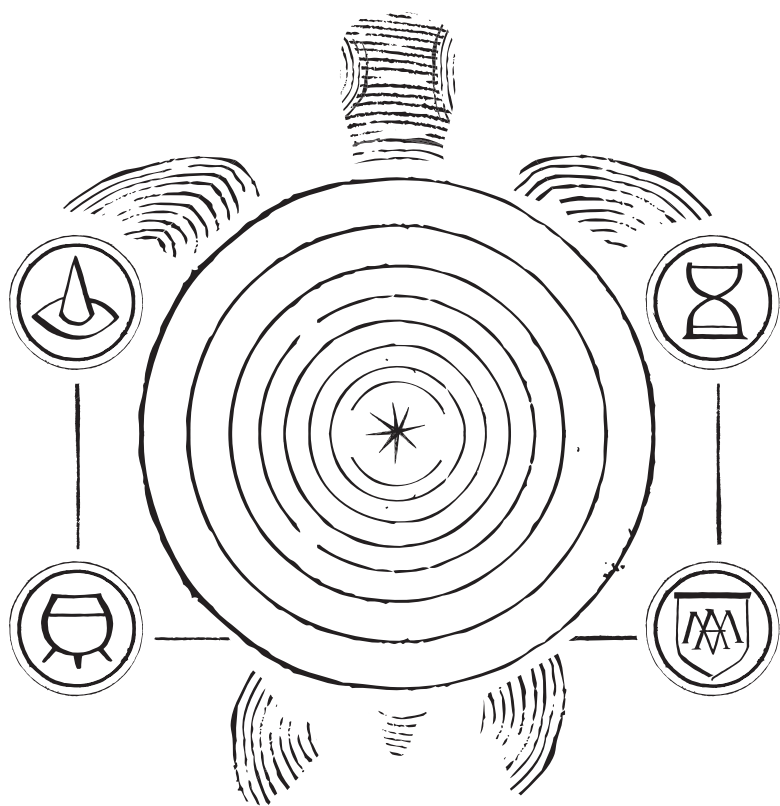

◆ ДИСКѸСВІТ ◆

УДК 821.111-3
П 70

Copyright © Terry and Lyn Pratchett, 2003

First published as MONSTROUS REGIMENT in 2003 by Doubleday,
an imprint of Transworld.

Transworld is part of the Penguin Random House group of companies.

Террі Пратчетт

П 70 Монстрячий загін [Текст] : роман / переклад з англ. Антона Саввіна. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2024. — 456 с.

ISBN 978-966-448-275-9

«Монстрячий загін» — феміністичний, антивоєнний та, як завжди, іронічний позацикловий роман із серії «Дискосвіт» Террі Пратчетта.

Жінки можуть робити все те, що й чоловіки. Іноді навіть краще за них. Поллі Перкс перевдягається хлопцем та вступає до армії, щоб відшукати зниклого брата. Вона потрапляє до загону новобранців, серед яких вампір, троль та Ігор, а керує ними колоритний, заточений в боях сержант Джекрам. Кажуть, армія — це місце, де з кожного зроблять чоловіка. Кажуть, війна була завжди. Кажуть, треба дотримуватися якихось безглузвих правил... Але пара шкарпеток і купка відчайдухів може перевернути все догори дригом, особливо якщо зміни на часі та їх вже не спинити.

УДК 821.111-3

XXXI роман «Дискосвіту»
V роман поза циклами

© Террі Пратчетт, текст, 2003
© Антон Саввін, переклад, 2024
© Романа Романишин, Андрій Лесів,
обкладинка, оформлення серії, 2024
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2024

ISBN 978-966-448-275-9

Усі права застережено

ТЕРРІ ПРАЧЕТ

МОНСТРЯЧИЙ ЗАГІН

РОМАН
ПОЗА ЦИКЛАМИ

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО СТАРОГО ЛЕВА
2024

Поллі підстригала собі волосся перед дзеркалом, почувачись трохи винуватою за те, що не почувалася за це винуватою. Волосся мало бути її коронною окрасою, і всі казали, що воно чудове, та зазвичай Поллі ховала його під сіточкою, коли працювала. Вона завжди казала собі, що це волосся дісталось не тій. Але ретельно стежила, щоб усі золоті пружинки приземлялися на невеличкому простирадлі, розстеленому саме для цього.

Якби тієї миті вона мала *зізнатися* в будь-якому сильному почутті, це була б щира роздратованість, що їй вистачило б зачіски, щоб скидатися на хлопця. Не треба було навіть бинтувати груди, що, як вона чула, зазвичай практикували. Природа вже подбала, щоб у неї не було із цим майже ніяких проблем.

Ефект роботи ножиць був... хаотичним, але не гіршим за інші місцеві чоловічі зачіски. Най буде.

Вона відчула холод позаду шиї, і не лише через утрату волосся. Це також було через Погляд.

Герцогиня спостерігала з портрета над ліжком.

Це була препогана різьба по дереву, пофарбована вручну блакитним та червоним. На ній була зображена проста жінка середнього віку, чиє обвисле підборіддя та трохи вилуплені очі давали цинікам привід казати, що хтось одягнув велику рибу в сукню, але митцю вдалося вловити

щось ще у цьому химерному, порожньому погляді. З деяких картин погляд переслідує вас по всій кімнаті, цей же дивився просто крізь вас. Це обличчя можна було побачити в кожній домівці. В Борогравії ви зростали з поглядом Герцогині на собі.

Поллі знала, що її батьки також мали в кімнаті таке зображення, і знала також, що коли її мати була жива, то щовечора робила перед ним реверанс. Вона потяглася і розвернула картину обличчям до стінки. Думка в її голові сказала *Ні*. І була відхилена. Вона зробила свій вибір.

Потім вона одяглася в братові речі, зсипала залишки волосся з простирадла у невеличку сумочку, яка вирушила на дно її тюка поруч із запасним одягом, поклала записку на ліжку, взяла тюк та вилізла через вікно. Тобто з вікна вилізла ще Поллі, але на землю ногами ступив уже Олівер.

Світанок саме перетворював темний світ на монохромний, коли вона прослизнула у двір корчми. Герцогиня дивилася на неї з вивіски. Батько Поллі був ревним вірно-підданим, принаймні поки її мати не померла. Того року вивіску не перефарбовували, тож пташине лайно там і сям примушувало Герцогиню зизувати.

Поллі впевнилася, що візок сержанта-вербувальника все ще стоїть перед корчмою, з яскравими прапорами, що зараз були вологими та важкими після вчорашнього дощу. Судячи з вигляду цього великого товстого сержанта, минуть години, перш ніж він знову вирушить у дорогу. У неї було вдосталь часу. Він мав вигляд неквапливого снідаки.

Дівчина вислизнула через задні двері та попрямувала схилом догори. На вершині вона озирнулась і подивилася

на місто, що прокидалося. З декількох димарів здіймався дим, але оскільки Поллі завжди вставала першою і це було її завданням гучно розбудити покоївок, корчма все ще спала. Вона знала, що вдова Клемберс залишилася на ніч (якщо вірити батькові Поллі, «занадто дощило, щоб піти додому»), і особисто вона сподівалася — заради нього — що та залишатиметься щонаочі. Вдів у місті вистачало, та Єва Клемберс була сердечною жінкою і майстринею випічки. Затяжна хвороба дружини та затяжна відсутність Пола сильно вразили батька. Поллі раділа, що щось із цього поверталось. Старенькі пані, які цілими днями витріщалися з вікон, могли собі шпигувати, дратуватися та буркотіти, але вони в цьому вправлялися надто довго. Ніхто вже не слухав.

Вона підвела погляд. Дим і пара вже клубочилися із пральні при Школі ремесла для дівчат. Вона погрозливо нависала над одним із країв міста, велика та сіра, з високими вузькими вікнами. Там завжди була тиша. Коли Поллі була малою, їй казали, що саме туди відправляють Поганих Дівчат. Що перетворює дівчат на «поганих», не пояснювали, і у п'ять років Поллі видавалося, що це не йти до ліжка, коли тобі кажуть. У вісім вона дізналася, що дивом буде не потрапити туди, якщо купиш братові коробку фарб. Вона повернулася спиною та пішла проміж дерев, сповнених пташиного співу.

Забудь, що ти колись була Поллі. *Думай* як хлопець, ось у чому фокус. Перди голосно та із задоволенням, коли вийшло добре, рухайся як маріонетка, якій перерізали пару випадкових ниток, не обіймайся, а якщо зустрінеш друга, привітай його стусаном. За роки роботи в барі вона мала достатньо матеріалу для спостереження. Хоча б

із колиханням стегон проблем не буде. Природа була доволі скупкою і тут.

Але треба було ще засвоїти хлопчачу ходу. Жінки хоча б тільки *стегнами* колихали. Юнаки трусили *всім*, від плечей і далі донизу. «Намагайся зайняти якомога більше місця, — думала вона. — Так здаватимешся більшою, як кіт, що розпушує хвоста». Вона багато разів бачила це у корчмі. Хлопці намагалися ходити як велети, захищаючись від усіх цих інших великих хлопців навкруги. Я поганий, я грізний, я крутий, дайте мені пінту пива, але ма-туса чекає вдома о дев'ятій...

Зараз подивимось, так... руки в боки від тіла, нібито тримаєш пару мішків борошна... добре. Плечі гуляють з боку на бік, нібито прокладаєш собі дорогу ліктями крізь натовп... добре. Долоні трохи стиснуті та роблять кругові рухи в такт, наче крутиш два окремі держакі, закріплені на талії... добре. Ноги рухаються вперед розслаблено, по-мавпячи... добре...

Декілька ярдів це пропрацювало, поки вона не помилилась у чомусь, та спричинені цим м'язові конвульсії жбурнули її перевертом у куці будяків. Після цього вона здалася.

Гроза повернулася, поки вона квапилася стежкою; люди, бувало, так днями блукали у горах. Але тут хоча б стежка не була річкою бруду, а на деревах вистачало листя для якогось захисту. Все одно перечікувати негоду не було часу. Попереду був довгий шлях. Загін вербувальників переправиться поромом, але ж усі поромники знали Поллі, і охоронець захоче побачити її дозвіл на проїзд, якого Олівер Перкс, звісно ж, не мав. Це означало великий гак до троячого мосту при Тюбзі. Для тролів усі люди

були однакові, і будь-який папірець міг бути дозволом, бо вони не вміли читати. Потім вона змогла би пройти крізь соснові ліси до Плюна. Там візок мав би зупинитися на ніч, але то було одне з тих загублених селищ, які існували тільки для того, щоб мапи не бентежили людей великими білими плямами. Ніхто не знав її в Плюні. Туди взагалі ніхто не їздив. Це була справжня діра.

Насправді, це було саме те місце, якого вона шукала. Загін вербувальників зупиниться там, і вона завербується. Вона була впевнена, що великий товстий сержант та його маснопикий маленький капрал не впізнають дівчисько, що прислуговувало їм минулої ночі. Вона не мала, як вони казали, класичної вроди. Капрал намагався вщипнути її за дупу, але радше за звичкою, як прибивають муху, та й щипати там особливо не було чого.

Вона сиділа на пагорбі над поромом і їла пізній сніданок з холодної картоплі та ковбаси, дивлячись, як переправляється віз. Ніхто не марширував позаду неї. Цього разу в Манці нікого не завербували. Люди трималися осторонь. Забагато юнаків пішло за останні роки, і повернулися не всі. Та й багато хто з тих, хто повернувся, був уже не весь. Капрал міг бити у свій великий барабан скільки завгодно. Манц втрачав синів майже так само швидко, як накопичував вдів.

День нависав, важкий і вологий, а жовта соснова очеретянка супроводжувала Поллі від куща до куща. Вчорашня багнюка ще парувала, коли Поллі дісталася троячого мосту, що перетинав ріку у вузькій ущелині. Це була тонка, вишукана конструкція, для якої, як казали, взагалі не вживався будівельний розчин. Казали також, що вага мосту все глибше і глибше занурювала його у скелю на

кожному кінці. Його називали дивом світу, хоча мало кого навкруги тут дивувало хоча б щось, та й про світ тут знали мало. Перетнути його коштувало один пенні, або сотню золотих, якщо з тобою був цап*. На півдорозі Поллі подивилася через парапет і побачила візок — дуже далеко вниз він рухався вузькою дорогою просто над мілководдям.

Далі того дня їй довелося йти тільки вниз, крізь темні сосни з цього боку ущелини. Вона не квапилася, і ближче до заходу сонця побачила корчму. Візок уже прибув, але, судячи з його вигляду, сержант-вербувальник не надто напружувався. Ніхто не бив в барабан, як минулої ночі, та не волав: «Сюди, хто вже голиться! Там чудове життя, у тих Пролазах!».

Війна була завжди. Зазвичай це були сварки через кордони — національний еквівалент скарги на те, що сусід виростив надто великий живопліт. Інколи було щось серйозніше. Борогравія була миролюбною країною в оточенні зрадливих, підступних, войовничих ворогів. Вони мали бути зрадливими, підступними та войовничими, бо інакше ми би з ними не воювали, правда ж? Війна була завжди.

Батько Поллі був у війську, перш ніж успадкував «Герцогиню» від Полліного дідуся. Він мало про це говорив. Він привіз свого меча з собою, але замість того, щоб повісити його над каміном, батько перемішував ним вугілля. Інколи приходили старі друзі й, коли корчма зачинялася на ніч, вони збиралися коло багаття, пиячили та співали.

* Може, тролі й довго думають, але ж вони і пам'ятають довго. — Тут і далі примітки автора.